

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

VAL EMMICH

*Nu uita
să-ți amintești*

E nevoie de putere pentru a-ți aminti, e nevoie de un alt soi de putere pentru a uita, e nevoie de un erou pentru a le face pe ambele.

James Baldwin

Ți-aș da tot ce am eu pentru puțină liniște.

John Lennon

Oamenii cel mai bine ținuți minte din istorie

(# de ani)

- Iisus (1980)

- Ioana D'Arc (582)

- John F. Kennedy (50)

- John Lennon (33)

Toți încep cu litera „J”¹

¹ În limba engleză, atât numele lui Iisus, cât și cel al Ioanei D'Arc încep cu J (Jesus, Joan d' Arc). (n.tr.)

Come Together¹

¹ Melodie lansată de The Beatles în 1969 (n.tr.)

1

Tata a uitat de mine.

Aștept, cu chitara în mână, pe treptele tari și lângă adidasul meu e o furnică. E mărunțică, dar mai degrabă aș fi și eu așa, mărunțică, să nu mă observe nimeni, decât să fiu o fată adevărată, pe care toată lumea o vede, dar care nu merită să fie ținută minte.

Domnișoara Caroline așteaptă împreună cu mine. Omul din mașină e gata s-o ducă acasă, dar ea nu poate să plece și să mă lase singură.

- O să mai încerc să-l sun pe tatăl tău.

Nu trebuie să apese decât o dată pe telefon, pentru că l-a sunat pe tata și i-a dat și mesaj. După ce tace un minut, depărtează telefonul de ureche și-și îndulcește glasul:

- Nu-ți face griji, Joan. Sunt sigură că vine el în curând.

Încearcă să pară extrem de drăguță, ceea ce mă face să mă rușinez și mai tare. Singura parte bună din toată povestea asta e că azi a fost ultimul meu curs pentru tineri artiști și, imediat după ce mă va lua tata, nu o să trebuiască să mai dau ochii cu domnișoara Caroline.

- Cât e ceasul? întreb.

– Aproape cinci, spune domnișoara Caroline.

Cursul s-a terminat la 4.30. La 4.40, tata și cu mine suntem deja în mașină, de obicei.

– Îmi pare rău.

– Uită de asta, Joan.

Dar nu pot să uit de asta. Tocmai asta e problema. Nu pot să uit nimic.

Aici nu e vorba doar despre faptul că tata n-a venit azi să mă ia. E vorba despre faptul că tata și cu mine am văzut o pasăre roșie într-un copac, în 2011, apoi eu l-am întrebat dacă mai ține minte când am văzut cealaltă pasăre roșie, pe care am observat-o cu doi ani înainte de asta, miercuri, pe 29 aprilie 2009. Se gândește o bucată de vreme, apoi spune „Da“, dar, după cum o spune, îmi dau seama că nu-și aduce aminte deloc de cealaltă pasăre roșie și nu mă mai simt atât de apropiată de el pe cât aș vrea.

E vorba și despre faptul că mama a spus: „Asta nu dă greș niciodată“, iar eu am numărat repede de câte ori a spus „Asta nu dă greș niciodată“ în ultimele șase luni (de douăzeci și șapte de ori). Și apoi, i-am zis mamei să ghicească numărul și i-am dat un indiciu, spunându-i că e mai mare decât zece și mai mic decât cincizeci, dar, în loc să intre în jocul meu, mama a întrebat: „Ce vrei cu mine, Joan?“ și a plecat.

E vorba și despre faptul că oamenii povestesc întâmplări la care am participat toți și fac mutre ciudate când le spun că au greșit o anume parte din poveste. Apoi, tata îmi explică faptul că, pentru cei mai mulți oameni, amintirile sunt precum basmele, adică mai simple, mai amuzante, mai fericite și mai palpitate decât e viața de fapt. Nu înțeleg cum pot unii oameni să pretindă că o întâmplare a avut loc altfel decât a fost de fapt, dar tata spune că ei nici nu-și dau seama că se prefac.

Domnișoara Caroline coboară treptele ca să vorbească cu omul din mașină. Vorbesc în liniște, apoi omul oprește

motorul, ceea ce e bine pentru mediul înconjurător, și dă scaunul pe spate de tot, cum face bunicul când îi vine ora de somn.

Domnișoara Caroline urcă treptele și întreabă:

- Ce desenezi?

Închid jurnalul.

- Nimic. Nu mă supăr dacă viitorul meu soț le arată tuturor desenele mele după ce mor, așa cum a făcut Yoko pentru John¹, dar, deocamdată, desenele mele sunt ceva intim.

John Lennon este cântărețul preferat al lui tata și al meu. Tata a vrut ca prenumele meu să fie Lennon, dar mama s-a opus, ceea ce e un lucru pe care o femeie îl poate face dacă vrea, spune mama. Așa că tata a pus numele Lennon la mijloc, ceea ce înseamnă că eu sunt Joan Lennon Sully. E bine ca numele importante să se afle la mijloc. Al doilea nume al lui John Lennon a fost Winston, după Winston Churchill, care e o persoană de care toată lumea își aduce aminte.

Oamenii au tot felul de motive pentru care nu-și aduc aminte lucruri. Dau vina pe faptul că le mor bateriile, sau că n-au auzit bine, sau că sunt prea ocupați, prea bătrâni, prea oboșiți. Dar de vină este faptul că nu au suficient loc în cutii.

Când eram aproape să împlinesc cinci ani, mama mi-a cumpărat o cutie pentru toate operele mele de artă. Se săturase să-mi las desenele și proiectele prin toată casa. Mi-a spus să aleg lucrările cele mai importante, pentru că nu aveam loc să țin totul în cutie. Așa e și cu creierul oamenilor. E loc doar pentru amintirile importante, restul e aruncat. Dar când eu sunt cea care e aruncată, pentru că nu sunt suficient de importantă, e greu să nu te apuce tristețea, ca pe John Lennon în „The White

¹ E vorba despre cuplul John Lennon (1940-1980) - Yoko Ono (n. 1933). Cei doi s-au căsătorit în 1969 și au rămas împreună până la moartea lui Lennon, în 1980. (n.tr.)

Album¹, când cântă: *I'm lonely and I want to die*². Mai ales că eu n-aș lăsa pe nimeni afară, pentru că în creierul meu e loc mereu. Vreau doar ca lucrurile să fie corecte.

Aș vrea să fiu mereu importantă și să nu fiu uitată niciodată, la fel ca John Lennon și Winston Churchill, dar știu că nu se poate. Am învățat în urmă cu ceva ani că nu-s în siguranță în cutia nimănui, nici măcar în aceea a bunicii.

Sâmbătă, 13 februarie 2010: Noua casă a bunicii

– *Bunico, sunt eu, Joan.*

Pare confuză.

– *Eu sunt Joan.*

– *Știu, bunico. Și eu sunt Joan. Am fost botezată după tine.*

Tata mă ia deoparte.

– *E doar obosită, scumpo.*

– *Nu-și aduce aminte de mine.*

– *Ba-și aduce. Sigur că-și aduce. Doar că...*

– *Bunico. Sunt eu.*

Se străduiește. Chiar se străduiește. Dar nu sunt acolo.

Bunica Joan a trebuit să mă arunce din cutia din creierul ei ca să aibă destul loc pentru versurile melodiilor ei preferate. Pe acelea le-a ținut minte până când a murit (sâmbătă, 8 octombrie 2011).

Am încercat să ajut oamenii să țină minte lucruri lăsându-le bilețele. Am fost atentă la știri, când au spus că afinele îi dau putere creierului, și am pus-o pe mama să cumpere o cutie uriașă; apoi, mi-am obligat familia să le mănânce pe toate, dar a fost o pierdere de vreme. Dacă bunica Joan a fost în stare să mă uite, asta înseamnă că oricine e. Chiar și tata.

– *Cât e ceasul acum? întreb, ciupind corzile chitarei.*

– *Cinci și cinci.*

¹ Album lansat de The Beatles în 1968 (n.tr.)

² În traducere, „Sunt singur și aș vrea să mor“ (n.tr.)

O mașină se apropie repede, dar trece pe lângă noi. Cânt un acord minor, pentru că nu am chef de sunete vesele.

Domnișoara Caroline se uită la norii de pe cerul însorit și spune:

- A trecut atât de multă vreme de când n-a mai plouat.

- De fapt, a plouat pe 20 iunie, care a fost într-o joi, iar asta a fost cu mai puțin de trei săptămâni în urmă.

- Chiar așa?

- Da, așa e.

Pare impresionată.

- Mereu ai avut memoria asta uimitoare?

- Nu, spun eu. Am căpătat-o când am căzut în cap în Home Depot¹.

Domnișoara Caroline râde, dar eu spun adevărul. Prietenul meu, Wyatt, știe totul despre revistele de benzi desenate și despre internet și el mi-a spus că, atunci când am căzut în cap la Home Depot, mi-am căpătat memoria autobiografică superioară² și că, dacă aş cădea *din nou* în cap în Home Depot, aş pierde-o. De-asta nu m-am mai întors în magazinul acela de mulți ani.

Aveam doi ani când s-a întâmplat (acum am zece). Tata m-a ridicat în picioare în spatele căruciorului portocaliu de cumpărături și nu a fost atent, iar eu m-am aplecat peste margine și am căzut. M-am lovit tare cu capul de beton și tata a țipat, nu așa cum țipă la alți șoferi, ci așa cum țipă atunci când nu folosește mănușa cu un deget pentru cuptor și pune mâna pe vârful prăjitorului de pâine. M-a ridicat de pe beton și m-a scos repede din magazin.

¹ Lanț de magazine specializate în articole pentru casă, fondat în 1978, în Atlanta, Georgia, SUA. (n.tr.)

² Memoria autobiografică superioară este cunoscută și sub numele de hiper-timezie și reprezintă capacitatea unei persoane de a ști cu lux de amănunte tot ce s-a întâmplat în fiecare zi din viața sa. (n.tr.)

Dar nu îi spun toate acesteia domnișoarei Caroline, pentru că e prea ocupată să se uite pe tabla ei de notițe. Urmărește cu degetul pagina pe care scrie *Contacte de urgență*.

– Cine e Jack Sully? întrebă ea.

– E bunicul meu.

Împinge buzele în față, ca și cum ar fi obligată să sărute un bărbat urât.

– Pot să merg pe jos acasă, spun eu. Nu stau departe.

– Nu pot să te las să faci asta, Joan.

Îl sună pe bunicul și-i lasă un mesaj. Pe mama a sunat-o deja.

– S-a mai întâmplat așa ceva vreodată, să nu poți să iei legătura cu nimeni? întrebă domnișoara Caroline.

– Nu, spun eu – și e adevărat.

Uneori, oamenilor nu le vine să creadă că eu îmi parcurg amintirile atât de repede, dar nu e ca și cum aş căuta singurul pix care merge din sertarul cu vechituri al mamei. E mai degrabă ca și cum aş aprinde o lumină, iar degetul meu stă mereu pe întrerupător.

– Uite cum facem, spune domnișoara Caroline. La cinci și douăzeci, mai sunăm o dată pe toată lumea. Dacă nici atunci nu reușim să luăm legătura cu nimeni, vom încerca să găsim pe cineva care să ne ajute.

– Cum să ne ajute?

– Poate ar putea să meargă cineva până la tine acasă.

– Cine? Prietena dumneavoastră?

– Nu, spune domnișoara Caroline. Dar hai să nu sărim ca din pușcă¹!

Mă întreb despre cine vorbește și de ce vrea să păstreze secret numele acelei persoane, apoi mă gândesc la cuvintele „urgență“, „ajutor“ și „pușcă“ și îmi dau seama pe cine vrea să

¹ În original, *Let's not jump the gun* – expresie intraductibilă care se referă la a face ceva înainte de vreme (n.tr.)

sune domnișoara Caroline. Stau cu ochii pe stradă pentru că îmi fac griji că, dacă mă uit la domnișoara Caroline, s-ar putea să-mi scape o lacrimă. Probabil că aş putea s-o iau la fugă, pentru că mă descurc destul de bine prin Jersey City, dar chiar dacă aş ajunge acasă, nu am cheile de la intrare. Mă uit în jur după furnica aceea mărunțică, dar nu mai e. Sper că a reușit să ajungă la familia ei.

Aud un huruit, ca de tunet ușor, și mă uit pe cer, dar soarele încă strălucește. Huruitul se aude apoi mai tare și mai de aproape și vine de la un motor. Motorul e al unei dube mari și albe care apare pe stradă. Claxonează și oprește exact în fața noastră. Pe lateral scrie „Sully și fiii”¹ și m-aștept ca bunicul să iasă din dubă, dar e tata. Ne spune c-a avut loc un accident pe șosea și că i s-a descărcat telefonul.

– Îmi pare așa de rău, spune tata. Vă mulțumesc c-ați rămas cu ea.

– E chiar în regulă, spune domnișoara Caroline, deși nu e deloc așa.

Ce căuta tata pe șosea? Trebuia să fie acasă și să lucreze în studio.

Tata mă ajută să urc pe locul pasagerului și-mi pune centura. Nu sunt locuri în spatele dubei, de aceea mă lasă să stau în față. Asta mă duce cu gândul la momentul în care am stat în față în duba veche a lui tata acum patru veri și l-am urmărit cum o umple cu toate echipamentele de percuție. L-am întrebat dacă pot să merg cu el la Boston și mi-a spus: „Poate atunci când mai crești”. Am mai crescut între timp, dar el și-a vândut duba și nu prea mai are concerte.

– De ce conduci duba bunicului?

– L-am ajutat astăzi.

¹ În original, Sully & Sons (n.tr.)

La cum o spune tata, pare că nu e sigur ce cuvinte să folosească. Compozitorii, ca tata și ca mine, au foarte mare grijă la cuvinte.

În spatele dubei e plin de scule, ceea ce mă duce cu gândul la Home Depot, iar asta mă duce cu gândul la singurul mod prin care pot să-mi pierd darul, sau condiția, sau boala, sau cum vreți să-i spuneți. Dacă nu pot să-i ajut pe ceilalți să-și amintească mai bine, poate voi putea să mă forțez pe mine să-mi amintesc mai prost.

– Nu vreau să merg acasă, spun eu.

– Bun, zice tata încercând să fie vesel. Unde ai vrea să mergi?

Poate că e timpul să mă întorc la Home Depot, în sfârșit. Aș putea să urc într-un loc înalt și să plonjez în jos, ca să mă lovesc cu capul de beton. Ar durea tare, dar pentru puțin timp. După aceea, aș înțelege și eu ce vrea toată lumea să spună când enunță „nu-mi amintesc“ și aș avea mereu o scuză pentru că n-am făcut ceva ce-am spus c-o să fac, cum ar fi să-mi iau flica la timp de la concursul pentru tineri artiști.

Dar, de fapt, nu vreau să merg la Home Depot. Vreau doar să mă simt bine. Poate că aș fi în regulă dacă ar uita doar chestii neimportante, cum ar fi să îmi rateze semiziua de naștere¹ sau să omită să mă dea cu cremă de protecție pe vârful urechilor; sau să uite că lucrul care-mi place cel mai puțin e atunci când cineva spune „uită de asta“. Dar mă doare prea tare când cea de care uită lumea sunt eu.

Suntem la semafor, e roșu, iar tata încearcă să-mi atragă atenția fluturând din mână în fața mea. În loc să mă uit la el, iau ziarul care zace pe jos și mă prefac că-l citesc.

– Pentru tine l-am păstrat, zice tata.

Ziarul e împăturit astfel încât să se vadă o anumită pagină.

¹ În original, *half-birthday*, cu șase luni înainte sau după ziua de naștere a unei persoane (n.tr.)

– Cum mă cheamă, tati?

Respect pentru oameni și cărți

– Ce tot spui?

– Numele meu. Care e?

Răspunde foarte rar:

– Numele tău e Joan.

– Sigur, asta spui astăzi. Cine știe ce vei spune mâine?

Tata expiră, ca și cum ar fi foarte obosit.

– Joan, îmi pare rău c-am întârziat. Nu știu ce altceva mai vrei să-ți spun.

Mă uit în poală și observ ceva în ziar, ceva ce tata a păstrat pentru mine. Sunt o grămadă de căsuțe pe pagină, iar într-una dintre acestea sunt scrise patru cuvinte cu litere mari de tipar:

CONCURSUL „URMĂTORUL MARE COMPOZITOR“

Citesc toate informațiile din căsuță și îmi vine o idee nouă-nouă.

– Spune-mi unde merg, Joan. Trebuie să-mi dai un răspuns.

Spre sfârșitul vieții, bunica a uitat o grămadă de lucruri, inclusiv pe mine, dar n-a uitat de muzică. Așa cum și tata uită să ia lapte de migdale de la magazin, chiar dacă e pe lista de cumpărături, dar fredonează mereu fiecare notă din soloul de chitară de la *Beat It*¹, melodia lui Michael Jackson, chiar dacă n-a mai auzit-o de mulți ani. Cea mai bună parte a muzicii e faptul că ea continuă să cânte. Când tata uită de cineva – cum e Michael Jackson – o perioadă, îi ascultă una dintre melodii și-și aduce aminte brusc cât de mult îi place. Asta pentru că melodiile sunt amintiri.

– Nu pot să conduc în cerc, Joan.

– Mergi acasă, tati.

– Credeam că nu vrei să mergi acasă.

¹ Melodie a lui Michael Jackson de pe albumul „Thriller“ (1982). Soloul de chitară îi aparține lui Eddie Van Halen, chitaristul trupei Van Halen. (n.tr.)